

Zbornik sudske prakse

Predmet C-221/11

**Leyla Ecem Demirkan
protiv
Savezne Republike Njemačke**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg)

„Sporazum o pridruživanju EEZ-Turska – Dodatni protokol – Članak 41. stavak 1. – ‚Standstill’ klauzula – Obveza posjedovanja vize za prihvata na državno područje države članice – Slobodno pružanje usluga – Pravo turskog državljanina na ulazak u državu članicu u svrhu posjeta članu obitelji i možebitnog korištenja pružanim uslugama“

Sažetak – Presuda Suda (veliko vijeće) od 24. rujna 2013.

1. *Slobodno kretanje osoba – Slobodno pružanje usluga – Doseg – Pasivno pružanje usluga – Uključenost*

(čl. 56. UFEU-a)

2. *Međunarodni sporazumi – Sporazum o pridruživanju EEZ-Turska – Slobodno kretanje osoba – Sloboda poslovnog nastana – Pravilo mirovanja (standstill) iz članka 41., stavka 1. Dodatnog protokola – Izravan učinak*

(Dodatni protokol Sporazumu o pridruživanju EEZ-Turska, čl. 41. st. 1.)

3. *Međunarodni sporazumi – Sporazum o pridruživanju EEZ-Turska – Slobodno kretanje osoba – Sloboda poslovnog nastana – Slobodno pružanje usluga – Pravilo mirovanja (standstill) iz članka 41., stavka 1. Dodatnog protokola – Doseg – Pravo ulaska u državu članicu u svrhu korištenja uslugama koje se ondje pružaju (pasivno pružanje usluga) – Isključenje*

(Dodatni protokol Sporazumu o pridruživanju EEZ-Turska, čl. 41. st. 1.)

1. Pravo na slobodno pružanje usluga koje se člankom 56. UFEU-a daje državljanima država članica, dakle građanima Unije, uključuje „pasivnu” slobodu pružanja usluga, to jest slobodu primateljâ usluga da odu u drugu državu članicu kako bi se ondje koristili uslugama neometani ograničenjima. Tako turiste, korisnike zdravstvene zaštite i osobe koje se nalaze na studijskim ili poslovnim putovanjima treba smatrati primateljima usluga

(t. 35., 36.)

2. Vidjeti tekst odluke.

(t. 38., 40.)

3. Pojam slobodnog pružanja usluga iz članka 41. stavka 1. Dodatnog protokola, potpisanog 23. studenoga 1970. u Bruxellesu i sklopljenog, odobrenog i potvrđenog u ime Zajednice Uredbom br. 2760/72 treba tumačiti na način da ne obuhvaća slobodu turskih državljana, primateljâ usluga, da odu u državu članicu da bi se ondje koristili pružanim uslugama.

U tom pogledu, između Sporazuma o pridruživanju kao i njegovog Dodatnog protokola, s jedne strane, i Ugovora, s druge, postoje razlike koje se prije svega tiču postojeće veze između slobodnog pružanja usluga i slobodnog kretanja osoba unutar Unije. Konkretnije, cilj članka 41. stavka 1. Dodatnog protokola kao i kontekst u koji je smještena ta odredba sadrže temeljne razlike u odnosu na cilj i kontekst članka 56. UFEU-a, osobito u pogledu mogućnosti primjene tih odredaba na primatelje usluga.

Kao prvo, Sporazum o pridruživanju EEZ-Turska teži isključivo gospodarskom cilju, a to je u bitnom podupiranje gospodarskog razvoja Turske. Suprotno tome, razvoj gospodarskih sloboda radi omogućavanja opće slobode kretanja osoba, koja bi bila usporediva s onom primjenjivom na građane Unije na temelju članka 21. UFEU-a, nije cilj Sporazuma o pridruživanju. Naime, opće načelo slobodnog kretanja osoba između Turske i Unije uopće nije predviđeno tim sporazumom ni njegovim dodatnim protokolom, niti Odlukom br. 1/80 Vijeća za pridruživanje od 19. rujna 1980. o razvoju pridruživanja koja se tiče isključivo slobodnog kretanja radnika. K tome, Sporazum o pridruživanju jamči uživanje određenih prava isključivo na državnom području države članice primateljice. Prema tome, „standstill” klauzula može se ticati uvjeta ulaska i boravka turskih državljana na državnom području država članica samo kao prirodna posljedica obavljanja gospodarske djelatnosti.

Kao drugo, „standstill” klauzula, kako je predviđena u članku 41. stavku 1. Dodatnog protokola, sama po sebi ne stvara prava. Riječ je, dakle, o odredbi koja zabranjuje uvođenje svake nove restriktivne mjere počevši od određenog datuma.

(t. 49., 50., 53., 55., 58., 62. i izreka)